HATÁROZATOK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2023/852 HATÁROZATA

(2023. április 19.)

az (EU) 2015/1814 határozatnak a 2030-ig az uniós üvegházhatásúgázkibocsátás-kereskedelmi rendszerhez tartozó piaci stabilizációs tartalékba helyezendő kibocsátási egységek száma tekintetében történő módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 192. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ([1]),

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ([2]),

rendes jogalkotási eljárás keretében ([3]),

mivel:

(1) Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye (UNFCCC) keretében 2015. december 12-én elfogadott Párizsi Megállapodás ([4]) (a továbbiakban: a Párizsi Megállapodás) 2016. november 4-én lépett hatályba. A Párizsi Megállapodás részes felei megállapodtak abban, hogy a globális átlaghőmérséklet emelkedését jóval 2 °C alatt tartják az iparosodás előtti szinthez képest, és folytatják az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy a hőmérséklet-emelkedést az iparosodás előtti szint feletti 1,5 °C-ra korlátozzák. Az említett kötelezettségvállalást megerősítette a Glasgow-i éghajlati paktumnak a UNFCCC keretében történő, 2021. november 13-i elfogadása, amelyben a Párizsi Megállapodás részes feleinek találkozójaként szolgáló UNFCCC Részes Feleinek Konferenciája elismeri, hogy az éghajlatváltozás hatásai jóval enyhébbek lesznek 1,5 °C-os hőmérséklet-emelkedés esetén, a 2 °C-oshoz képest, és határozott vállalást tesz arra, hogy folytatja a hőmérséklet-emelkedés 1,5 °C-ra való korlátozására irányuló erőfeszítéseket.

(2) A Párizsi Megállapodás szerinti 1,5 °C-os célkitűzés életben tartásának sürgető szükségessége egyre jelentősebbé vált, miután az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület hatodik értékelő jelentésében megállapította, hogy a globális felmelegedést csak akkor lehet 1,5 °C-ra korlátozni, ha ebben az évtizedben azonnal erőteljes és tartós csökkentésekre kerül sor a globális üvegházhatásúgáz-kibocsátás terén.

(3) Az éghajlattal és a környezettel kapcsolatos kihívások kezelése, valamint a Párizsi Megállapodás célkitűzéseinek elérése áll a Bizottság 2019. december 11-i, „Az európai zöld megállapodás” című közleményének (a továbbiakban: az európai zöld megállapodás) középpontjában.

(4) Az európai zöld megállapodás az Unión belüli klímasemlegesség 2050-ig történő elérését célzó, egymást kölcsönösen erősítő intézkedések és kezdeményezések átfogó készletét kombinálja, és új növekedési stratégiát határoz meg, amelynek célja, hogy az Uniót olyan modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággal rendelkező, igazságos és virágzó társadalommá alakítsa át, ahol a gazdasági növekedés elválik az erőforrás-felhasználástól. Szintén célja az Unió természeti tőkéjének védelme, megőrzése és fejlesztése, valamint a polgárok egészségének és jóllétének védelme a környezettel kapcsolatos kockázatokkal és hatásokkal szemben. Ugyanakkor

([1]) HL C 152., 2022.4.6., 175. o.
([2]) HL C 301., 2022.8.5., 116. o.
([3]) Az Európai Parlament 2023. március 14-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2023. március 28-i határozata.
([4]) HL L 282., 2016.10.19., 4. o.

az említett átmenetnek vannak a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos vonatkozásai, valamint különös hatással van egyes hátrányos és kiszolgáltatott helyzetű csoportokra, így például az idősekre, a fogyatékossággal élő személyekre, a kisebbségi faji vagy etnikai háttérrel rendelkező személyekre, valamint az alacsony és alsó-közepes jövedelmű egyénekre és háztartásokra. Nagyobb kihívások elé állít bizonyos régiókat is, így különösen a strukturálisan hátrányos helyzetű régiókat és a peremterületeket, valamint a szigeteket. Ezért biztosítani kell, hogy az átmenet igazságos és inkluzív legyen, senkit nem hagyva hátra.

(5) A Covid19-világjárvány által az Unió polgárainak egészségére, élet- és munkakörülményeire, valamint jóllétére gyakorolt rendkívül súlyos hatások fényében az európai zöld megállapodás végrehajtása csak még szükségesebbé és értékesebbé vált. Az említett hatások megmutatták, hogy a társadalmunknak és a gazdaságunknak javítania kell a külső sokkokkal kapcsolatos rezilienciáját, és korán fel kell lépnie a külső sokkok hatásainak megelőzése vagy enyhítése érdekében oly módon, amely igazságos, és amelynek eredményeként senki nem marad hátra, beleértve az energiaszegénység kockázatának kitetteket is. Az európai polgárok továbbra is határozottan úgy vélik, hogy ez különösen igaz az éghajlatváltozásra.

(6) Az Unió az UNFCCC Titkárságához 2020. december 17-én benyújtott aktualizált, nemzetileg meghatározott hozzájárulásban kötelezettséget vállalt arra, hogy az 1990-es szinthez képest 2030-ig legalább 55 %-kal csökkenti az Unió gazdasága egészének nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátását.

(7) Az (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([5]) elfogadásával az Unió jogszabályban rögzítette a gazdaság egészére kiterjedő, legkésőbb 2050-ig elérendő klímasemlegességre vonatkozó célkitűzést és a negatív kibocsátás azt követő elérésére irányuló törekvést. Az említett rendelet megállapít egy kötelező, az Unión belüli nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátásra (az elnyelések levonása utáni kibocsátásra) vonatkozó célértéket is, amely szerint a kibocsátást az 1990-es szinthez képest legalább 55 %-kal kell csökkenteni 2030-ig, és úgy rendelkezik, hogy a Bizottságnak törekednie kell arra, hogy valamennyi jövőbeli intézkedéstervezetet vagy jogalkotási javaslatot – beleértve a költségvetési javaslatokat is – összehangolja az említett rendelet célkitűzéseivel, és az összehangolás elmaradása esetén az említett javaslatokat kísérő hatásvizsgálat részeként megindokolja az ilyen összehangolás-elmaradást.

(8) Az (EU) 2021/1119 rendelettel megállapított kibocsátás-csökkentés eléréséhez valamennyi gazdasági ágazatnak hozzá kell járulnia. Ezért a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ([6]) létrehozott uniós kibocsátás-kereskedelmi rendszer (a továbbiakban: EU ETS) ambícióját úgy kell kiigazítani, hogy az összhangban álljon a gazdaság egészére kiterjedő, 2030-ra teljesítendő nettó üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentési célértékkel, a klímasemlegesség legkésőbb 2050-ig történő elérésére vonatkozó célkitűzéssel és a negatív kibocsátás azt követő elérésére irányuló törekvéssel, az (EU) 2021/1119 rendeletben meghatározottak szerint.

(9) A kibocsátási egységek piaci kereslete és kínálata közötti strukturális egyensúlyhiány kezelése érdekében az (EU) 2015/1814 európai parlamenti és tanácsi határozat ([7]) 2018-ban piaci stabilizációs tartalékot (a továbbiakban: a tartalék) hozott létre, amely 2019 óta működik. A 2003/87/EK irányelv és az (EU) 2015/1814 határozat 2023-as általános felülvizsgálata részeként történő további tartalék-felülvizsgálatok sérelme nélkül a Bizottságnak folyamatosan nyomon kell követnie a tartalék működését, és biztosítania kell, hogy jövőbeli előre nem látható külső sokkhatások esetén a tartalék megőrizze a célra való alkalmasságát. Az EU ETS integritásának biztosításához és az EU ETS hatékony irányításához elengedhetetlen egy szilárd és előretekintő tartalék annak érdekében, hogy az – szakpolitikai eszközként – hozzájárulhasson az Unió klímasemlegességi célkitűzésének legkésőbb 2050-ig történő eléréséhez és a negatív kibocsátás azt követő elérésére irányuló törekvéshez, az (EU) 2021/1119 rendeletben meghatározottak szerint.

(10) A tartalék úgy működik, hogy az árverésre bocsátandó kibocsátási egységek éves mennyiségének kiigazítását váltja ki. A legnagyobb fokú kiszámíthatóság megőrzése érdekében az (EU) 2015/1814 határozat egyértelmű szabályokat állapított meg a kibocsátási egységek tartalékba helyezésére és az abból való felszabadításukra vonatkozóan.

([5]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) (HL L 243., 2021.7.9., 1. o.).

([6]) Az Európai Parlament és a Tanács 2003/87/EK irányelve (2003. október 13.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Unión belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 275., 2003.10.25., 32. o.).

([7]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/1814 határozata (2015. október 6.) az üvegházhatású gázok uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeréhez piaci stabilizációs tartalék létrehozásáról és működtetéséről, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 264., 2015.10.9., 1. o.).

(11) Az (EU) 2015/1814 határozat úgy rendelkezik, hogy amennyiben a forgalomban lévő kibocsátási egységek teljes száma meghaladja a megállapított felső küszöbértéket, a kibocsátási egységek említett teljes száma adott százalékának megfelelő számú kibocsátási egységet le kell vonni az árverésre bocsátandó kibocsátási egységek mennyiségéből, és a tartalékba kell helyezni. Fordított esetben, ha a forgalomban lévő kibocsátási egységek teljes száma a megállapított alsó küszöbérték alá esik, bizonyos számú kibocsátási egységet fel kell szabadítani a tartalékból a tagállamok számára, és hozzá kell adni az árverésre bocsátandó kibocsátási egységek mennyiségéhez.

(12) Az (EU) 2018/410 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([8]) módosította az (EU) 2015/1814 határozatot azáltal, hogy 2023. december 31-ig megkétszerezve, 12 %-ról 24 %-ra emelte az évente a tartalékba helyezendő kibocsátási egységek számának meghatározásához használt százalékos arányt abból a célból, hogy a szén-dioxid-kibocsátás költséghatékony módon történő csökkentéséhez hiteles beruházási ösztönzőt nyújtson. Az említett módosítást azon korábbi uniós, 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai célkitűzéssel összefüggésben fogadták el, amely szerint a gazdaság egészére kiterjedő üvegházhatásúgáz-kibocsátást az 1990-es szinthez képest legalább 40 %-kal kell csökkenteni.

(13) Az (EU) 2015/1814 határozatnak megfelelően a Bizottságnak a tartalék működésének megkezdésétől számított három éven belül el kellett végeznie a tartalék első felülvizsgálatát az európai szén-dioxid-piac szabályos működésének elemzése alapján, és adott esetben javaslatot kellett benyújtania az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

(14) A tartaléknak az (EU) 2015/1814 határozattal összhangban elvégzett felülvizsgálata során a Bizottság különös figyelmet fordított a tartalékba helyezendő kibocsátási egységek számának meghatározásához használt százalékos arányra, valamint a forgalomban lévő kibocsátási egységek teljes számára vonatkozó számszerű küszöbértékre és a tartalékból felszabadítandó kibocsátási egységek számára.

(15) A tartalék Bizottság általi felülvizsgálatával és a szén-dioxid-piac szempontjából releváns, várható fejleményekkel összefüggésben végzett elemzés azt mutatja, hogy a 2023 után minden egyes évben tartalékba helyezendő kibocsátási egységek számának meghatározásához használt, forgalomban lévő kibocsátási egységek teljes számának 12 %-os aránya nem elegendő ahhoz, hogy megakadályozza a kibocsátási egységek többletének jelentős növekedését az EU ETS-ben. A 24 %-os arány e határozatban való fenntartása nem érintheti a tartalék későbbi felülvizsgálatait, ideértve adott esetben a tartalékba helyezendő kibocsátási egységek számának meghatározására szolgáló százalékos arány további – a 2003/87/EK irányelv és az (EU) 2015/1814 határozat 2023-as általános felülvizsgálatának részeként történő – felülvizsgálatát.

(16) mivel e határozat célját – nevezetesen a tartaléknak az (EU) 2018/410 irányelv értelmében megállapított jelenlegi paraméterei fenntartását – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban terjedelme és hatásai miatt e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat a szubszidiaritásnak az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt elvével összhangban. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez a határozat nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.

(17) Az (EU) 2015/1814 határozatot ezért ennek megfelelően módosítani kell,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az (EU) 2015/1814 határozat módosítása

Az (EU) 2015/1814 határozat 1. cikke (5) bekezdésének első albekezdésében az utolsó mondat helyébe a következő szöveg lép:

„Ezen albekezdés első és második mondatától eltérve, 2030. december 31-ig az ezen mondatokban említett százalékos arányokat és 100 millió kibocsátási egységet meg kell kétszerezni.”

([8]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/410 irányelve (2018. március 14.) a 2003/87/EK irányelvnek a költséghatékony kibocsátáscsökkentés és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba történő beruházások növelése érdekében történő módosításáról és az (EU) 2015/1814 határozat módosításáról (HL L 76., 2018.3.19., 3. o.).

2. cikk

Hatálybalépés

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Kelt Strasbourgban, 2023. április 19-én.

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*
R. METSOLA	J. ROSWALL